

PODCAST Utsatte barns deltakelse og medvirkning. Intervju med to sosialarbeidere.

Agency Growing Up, Belgia, 2022

Del 1: Barna og sosialarbeiderne.

Nele: God ettermiddag, mitt navn er Nele Haedens, ved “Agency Growing up”. Jeg er veldig glad for at dere ønsker å være med på dette; dele deres erfaringer om små barns deltakelse og medvirkning i barnevernet. Jeg er så glad for at vi kan ha denne samtalen, særlig siden dere jobber med dette i deres praksis.

Kanskje det ville være fint om dere introduserte dere selv? Slik at folk vet hvem som sitter rundt bordet.

Cindy: Jeg er Cindy. Jeg jobber som sosialarbeider ved “Youth Care Support Centre” (OCJ) i Ypres, og har vært der siden 1995.

Jasmien: Mitt navn er Jasmien og jeg jobber på “Juvenile Court Social Service” (SDJ) i Ypres, vært der i cirka 6 år nå.

Nele: Da kan vi egentlig bare gå rett i gang. Hva betyr barns deltakelse og medvirkning for dere?

Cindy: Til syvende og sist jobber vi med foreldre, barn og familier. Alle har en stemme, og særlig barna. Vi jobber jo til daglig rundt barn, og vi synes det er veldig viktig å inkludere historiene deres. Uansett hvor unge de er, selv spedbarn, forventer vi kan lytte til; samspillet deres med foreldrene er deres måte å si noe på, både når det gjelder utvikling, men også fra det øyeblikket de kommuniserer med språk som vanligvis er når de begynner på skolen (2,5 år til 3 år), at vi også prøver å snakke med dem.

Jasmien: Og ofte på en kreativ måte med Duplo eller med de “3 husene” (Signs of Safety), hvor vi snakker med barna ved hjelp av leker; Hvordan har du det? Hvordan har du det hjemme? Hva går bra? Men også, hva går mindre bra?

Cindy: Når det ikke fungerer så bra med ord, så bruker vi andre verktøy. Bare det å se barnet er også veldig viktig. Hvem er de og hvordan fungerer de? Det er noen som er i stor utvikling, noe jeg ser ved å sammenlikne barnet med tidligere møter. Jeg syntes det er flott, det er det det handler om. Barna kan fortelle oss veldig viktige ting. Jeg tror det er utvikling i barnevernet, men det tas fortsatt vurderinger om at små barn ikke kan uttrykke seg, at de er for unge til å fortelle hva som skjer, men

vi må konkludere med at dette ikke er tilfellet i det hele tatt. Uavhengig av hvor unge de er, så kan de fortelle oss mye om hva som skjer.

Jasmien: Det er også viktig som sosialarbeider at barna får møte deg og skjønner hvem du er, hvorfor du er hos familien deres. For å bygge opp en relasjon hjelper det å snakke med barna, det er ikke alltid åpenbart, spesielt ikke med barna som ikke er så verbalt dyktige, men vi klarer alltid å få barn involvert på en eller annen måte.

Nele: Cindy, du sa nettopp: Barn kan fortelle oss mange ting. Ikke alle er overbevist om dette, men du er det og det hører man også når du snakker om barn. De gir deg noe, men hva gjør du med det videre?

Cindy: Til å begynne med; alltid lytt til historien deres, det tror jeg er veldig viktig. Det tror jeg er veldig viktig, og prøve å forklare hvem vi er, hvorfor vi er her. Først forklare hva barnevernet er, det er ikke alltid lett, men selv med små barn kan man forklare ved hjelp av for eksempel tegninger eller Duplo: "Vi er her for å se om alt går bra med dere, det er derfor jeg er her, for å snakke med deg. Vi jobber også med andre barn". Være veldig tydelig med dem: "Jeg vil at det skal gå bra med deg, og finne ut av hva vi kan gjøre for mamma og pappa".

Noen ganger forteller barna oss ting, og vi kan også snakke om følelser. Selv svært små barn vet hva følelser er; å gråte, å være redd. De forteller oss ting som får oss til å si: "Se, dersom det er ting som må endres, hva ønsker du at vi skal gjøre? Hvem kan vi snakke med om dette?"

Jasmien: Tilbakemeldingene foreldrene får gjennom barnas historier er også svært viktige. Vi merker ofte at barna synes det er greit, og selvfølgelig at vi forteller deres historie med nødvendig omhu. Noen barn og unge ønsker å være der selv eller at de kan fortelle det selv i vårt nærvær. Ved å bruke tegninger kan for eksempel foreldrene akseptere det i større grad, når barna kan gi dem tegningene selv. Mer enn når vi forteller uten at barna er til stede. Selvfølgelig er det en prosess på forhånd, du må diskutere dette med barna, diskutere det med foreldrene: "Er du også enig?". Noen ganger fungerer det, og du oppnår fine øyeblikk.

Cindy: Barn er veldig modige også, jeg blir ofte overrasket. Vi forbereder, men i det øyeblikket mamma og pappa sitter ved bordet, kan de si: «Det var derfor jeg tegnet det.»

Spesielt barna fra saker som allerede er avsluttet fordi det viste seg å være greit, men så ender mor opp med en ny partner, i en situasjon med vold internt i familien ... så, i det øyeblikket jeg snakker med jenta, førsteklasing (6 år), vet hun prosessen fra tidligere ... Hun kjente allerede til Duploen og tegningene, og så kunne hun si: "det skjer igjen". Jeg syntes det var rørende, fordi for barnet betydde det mer enn vi kunne tenkt oss: "det er her jeg må fortelle det, det er disse som kan gjøre noe for å hjelpe meg".

Når vi gjør dette, må vi alltid passe på at vi forblir ærlige med barna. Jeg tror det er veldig viktig å alltid fortelle dem: "Vi skal prøve å snakke med mamma for å endre på dette. Vi vil også snakke med andre som kan hjelpe, men vi kan ikke love at vi kan løse det". Vi må være ærlige med barna.

Jasmien: Vi kan ikke love at vi *ikke* vil gjøre noe med deres historie heller. Hvis de kommer med historier om overgrep eller en nødsituasjon, sier vi at *det* må vi gjøre noe med. Vi vil alltid forklare tydelig hva vi kan gjøre, men vi skal ikke love at vi *ikke* kan gjøre noe.

Nele: Jeg prøver å forestille meg det, men hva er for eksempel den yngste alderen du kan gjøre dette; fortelle dem at du er bekymret og at du bør gjøre noe med det? For kanskje barn kan tenke, jeg skal fortelle noe, det er trygt, det blir her. Hva gjør du da?

Jasmien: Det er alltid veldig viktig å oppklare dette på forhånd. Som Cindy sa, det er viktig at vi introduserer oss selv: Hvem er vi? Hva gjør tjenesten vår? Jeg tror det er veldig viktig å alltid si, i den første samtalen: "Vi behandler det du sier konfidensielt, men dersom du forteller oss visse ting som egentlig ikke er greit hjemme, så må vi gjøre noe med det. Det tidligste du kan snakke med barn om dette er relativt tidlig, jeg tror alderen 5-6 år, da er det allerede mulig, gitt de nødvendige verktøyene.

Cindy: Jeg hadde nettopp et barn som bokstavelig talt gikk for å plassere pappaen i hjørnet med Duplos: «Pappa må stå i hjørnet, pappa slår.» Dette er deres måte å fortelle at det ikke er greit, at det ikke er lov. Så det er litt sånn: «Ingen kan slå, pappa kan ikke slå heller». Det er vanskelig å forklare for barn at jeg skal gjøre noe med det, men ved å si hver gang "dette er ikke lov, dette er ikke greit", tror jeg du gir barnet et tegn. Anerkjenn deres historie: "Det som skjer med deg er ikke greit" eller "Det som skjer hjemme hos deg er ikke greit". Da ser du ofte en byrde falle av skuldrene deres.

PODCAST Utsatte barns deltakelse og medvirkning. Intervju med to sosialarbeidere.

Agency Growing Up, Belgia, 2022

Del 2: Barnevernssaker og barnets stemme

Nele: Vi er jo blant annet samlet her, fordi en kollega av deg, tenkte på deg i forhold til en konkret sak, en bestemt situasjon. Vil du fortelle om dette og deretter fortelle i hvilket øyeblikk du var veldig stolt og fornøyd med det du gjorde?

Cindy: Jeg skal prøve å skissere hva jeg personlig tror er et gap, og hvordan vi håndterte det. Når det gjelder henvisningen fra OCJ^[1] til SDJ^[2], så har vi våre konkrete skritt som vi følger; “en forpliktelsessamtale” med foreldrene, barn som har fylt 12 år er også til stede, mens barn under 12 år blir “glemt” i denne situasjonen. Jeg personlig synes dette er veldig vanskelig, fordi vi, fra OCJ, allerede har gått en lang vei med disse barna, og fra det øyeblikket vi vurderer at vi ikke kan endre situasjonen nok, tar vi skrittet videre til statsadvokatens kontor, til domstolen (SDJ) [domstol mandat barnevern]. Barna blir ofte sittende fast der med ytterligere forklaring og prosedyre. Mammaen og pappaen er fortsatt på “forpliktelsessamtalen”, det blokkerer, og så ... stopper det liksom der. Det hender at vi reiser på skolen en siste gang for å gi barna en forklaring, men i praksis er ikke dette regulert.

Den situasjonen vi nå snakker om, er den situasjonen der vi startet med alvorlige bekymringer i en sak med allerede mye støtte, men hvor vi har en mor som “kan forklare det godt”, som har et veldig stort behov for hjelp. Der alle tenker, en samarbeidende mor, hvor de holdt oppmerksomheten og fokuset på henne, men der vi måtte konkludere med at stemmen til barna, seks barn, aldri var blitt lyttet ordentlig til. Vi startet der, barna fortalte mye. Vi hevdet at barna ikke lenger kunne bo hjemme, og “forpliktelsessamtalen” hadde derfor eskalert med en mor som sa: “Jeg reiser!” og vi visste ikke hvor. Vi måtte sende dette med hast videre til domstolen (SDJ) [domstol mandat barnevern]. Barna bidro så mye, og kunne ikke engang få en forklaring på at de nå var tatt fra mamma, og så kommer saken videre til deg ...

Jasmien: Og så kommer saken til dommeren i SDJ, og dommeren sier: “Det haster, barna må komme seg ut herfra”. Da er det på tide å ringe krisetelefonen, det ble delvis utarbeidet av OCJ og mirakuløst nok hadde kriselinjen seks plasser for alle seks barna, noe som ikke er åpenbart. Seks barn på seks forskjellige steder. Vi ser ikke at dette skjer lenger, nå for tiden er kriselinjen overbelastet ..., men vi fikk seks plasser og kollegaen min og jeg dro for å hente disse barna hjemme hos moren. Veldig gripende, barna sto klare med ryggsekkene sine, og så kom vi til tjenesten, fordi vi måtte jo ordne hvor alle disse barna skulle reise. Hvem skulle til den plassen, og hvem skulle til den andre? De hadde med seg klær i en stor bag, dette måtte også fordeles, og i det øyeblikket, da jeg kjørte nedover gaten med tre barn i bilen, så sier de: “Cindy, Cindy går der, sosialarbeideren vår går der!” Og jeg sier: “Ja, du kjenner jo Cindy, hun har kommet for å snakke med dere”. “Vi vil se

Cindy”. Ja på den tiden var det egentlig ikke normalt at vi gjorde noe med dette, men så følte vi virkelig at ..., jo vi gjør dette. Kollegaen min tok med seg barna, jeg dro for å møte Cindy og sa: “Hva gjør vi med dette?” og Cindy sa: “Jeg blir med ned jeg også, og vi skal få fortalt hele historien til disse barna”.

Hvorved Cindy og jeg, spesielt Cindy, i sin rolle, fikk brakt sin historie til disse barna: “På grunn av den og den grunnen, på grunn av det dere har fortalt, så er det nå opp til dommeren. Derfor må du bo et annet sted nå, du kan ikke være sammen med mamma lenger”. Og alle barna var til stede i det samme rommet, jeg tror den eldste var 12 år på den tiden, og hadde en funksjonshemning ... det var noen barn som satt nært og lyttet, og noen lekte, men alle hørte den samme historien og det var superverdifullt for disse barna at vi kunne gjøre det på denne måten. Noe som sjeldent skjer, om det i det hele tatt skjer, men det er noe vi kan se tilbake på og tenke at – joda den gangen fikk vi det til.

Cindy: Vi skulle ønske vi kunne gjøre mer av dette. Det var veldig verdifullt for disse barna. Jeg syntes også det var veldig verdifullt å kunne frigjøre disse barna noe. De hadde fortalt mye, og også antydning de mente måtte stoppe, som måtte endres. Jeg fortalte dem: “Vi skal prøve, men vi kan ikke love noe”. På den tiden var dommeren i stand til å gripe effektivt inn, alle kortene lå supergunstig til på bordet. Vi kan ikke forestille oss dette lenger. Uansett var det et svar på barnas behov. Jeg tror også de hadde opplevelsen av at “vi fikk fortalt vår historie”. Det sto ikke greit til på alle plan, jeg tror egentlig ikke det kunne vært mer dramatisk, men de ble hørt og de fikk føle på at de voksne har bestemt. Jeg tror også vi flere ganger fortalte dem: “Det er de voksne, vi som har bestemt dette, dommeren har tatt en avgjørelse, fordi det som skjer med dere er ikke greit”. Jeg så at den eldste jenta nikket og tårene kom og kom.. Ja, vi kan fortelle dem det så konkret, det er ikke greit at dere skal måtte ta vare på søsknene deres, at dere skal bli straffet fordi ting ikke er som de skulle vært. Det var også overgrep, det var veldig gjenkjennelig for de eldre barna. Det var egentlig et vakkert øyeblikk.

Jasmien: Ja, og igjen, det frigjorde de eldste barna: “Det du gjør, at du tar vare på de yngste barna, det er veldig fint, men det er ikke jobben din, og det er ikke greit at det er sånn. Det er det voksne som bør gjøre”. Og jeg tror de på dette tidspunktet fikk følelsen av at de ble hørt, det tror jeg er veldig viktig.

Cindy: "Og uansett hvilken beskjed mamma har gitt deg, kan du føle deg trygg på hvor du skal nå." Jeg syntes også det var veldig viktig, at vi kunne si: “du kan hvile nå, du vil bli tatt vare på”. Og, vi hadde også den luksusen av at barna kunne bo der de fikk bo, slik er det ikke i dag.

Jasmien: Og ja, barna har måttet flytte et par ganger, og alle er ikke sammen for øyeblikket, så for barna er det fortsatt mye å forholde seg til, men moren fortsetter å gi beskjeden: “Du kan føle deg trygg, vær der du er”. Barna har det bra.

Nele: Kanskje du sa det, uten at jeg hørte det, fordi jeg er så imponert, men hva er det som gjør at moren kan si det? Hva har du gjort for å oppnå det?

Cindy: Det har allerede vært en lang reise med denne moren. Jeg tror moren har vært i en enorm stressituasjon de siste årene, hennes egen barndom var veldig stressende, fylt med hjelp og oppå det hadde moren kjempet veldig hardt. Hun kjempet for å holde barna hos seg, men i det øyeblikket la jeg merke til en slags lettelse hos moren, noe som kan høres veldig rart ut. Ikke: “pff, barna mine er i fosterhjem” men, “Wow, jeg kan bruke tiden til å finne tilbake til meg selv en stund nå. De blir tatt vare på”. Og den dag i dag er hun fortsatt avlastet, og du kan se at hun fortsatt gjenoppretter for den perioden. Jeg tror det var det som fikk moren til å si: “Det er for mye for meg” og hun indikerer

nå: “jeg prøver å ta vare på meg selv, selv om jeg ikke klarte det den siste perioden der, men selvfølgelig, barna har blitt tatt bort og er ofre for situasjonen. De har følelsen av at de blir straffet for en situasjon hjemme og det kunne vi egentlig ikke gjøre noe med”.

Cindy: Og veldig sentralt i denne historien er henvisningen fra OCJ til SDJ. Jeg tror at uansett hvor små barna er, den yngste var bare ..., det var en som ikke gikk på skolen ennå, det var en som nettopp hadde begynt, men å snakke med alle barna hver for seg. Jeg tror det var det som gjorde at denne situasjonen varte så lenge, det var støtte og samarbeid der, men alle var så fokusert på mamma og til slutt så de disse barna et sted i huset. Barnas historie ble ikke fortalt, faktisk var det opprivende på alle nivåer, stemmen til barna er veldig viktig.

Nele: Og faktisk begynte dette da du startet

Cindy: Når vi begynner arbeidet i OCJ, ønsker vi alltid å snakke med foreldrene, men også med barna. Det er en del av det. Det var faktisk noe mammaen ikke støttet fra start på OCJ: «Hvorfor må du det? Kan du ikke lytte til alle sosialarbeiderne som er involvert her?» Da sto vi på vårt: «Sånn blir det, vi skal snakke med barna dine».

Jasmien: Dette var en lang historie, det å holde barna borte fra skolen for at vi ikke skal kunne snakke med dem. Barna savnet jo skolen. Prøvde virkelig å unngå sosialarbeiderne, slik at barna ikke kunne snakke med oss. Jeg tror i at sånne øyeblikk så kreves det utholdenhet fra sosialarbeidere, for å få hørt historien til barna.

Cindy: Jeg husker også den eldste jenta, på den tiden var hun rundt 13-14 år gammel, hun hadde allerede flyttet hjemmefra tidligere. Hun hadde blitt henvist før, men jenta ble effektivt henta av noen andre da vi sa: “Vi trenger å se henne”. “Jeg ville gå på skolen”, men hun var likevel ikke på skolen.

Det var også en stor utfordring; hvordan skal vi holde det bærekraftig for dette barnet? Hun forteller oss ting, vi må også kunne opprettholde relasjonen og tilliten. Det er alltid veldig vanskelig, vi kunne gjort det i den situasjonen, men det er fortsatt den største utfordringen.

Nele: Hva tror du jenta ville sagt at du har gjort?

Cindy: Jeg tror jeg holdt fast ved henne, på alle mulige måter. Jeg tror det var viktig for henne, også i det øyeblikket da mammaen var på skolen for å få henne ut derfra.

Jasmien: Og, den jenta fortalte meg i ettertid: “Alle lytter til mammas historie, men jeg er så glad for at min historie også ble hørt”. Det kan hun ta med seg. Moren kom også med veldig doble meldinger, moren fortalte oss at hun hadde det vanskelig, og moren sa til henne: “Vi skal få disse sosialarbeiderne til å holde seg langt unna”. Det var vanskelig for denne jenta, men frem til i dag kan hun fortsatt si: “Jeg er glad du hørte på meg også”.

Cindy: Jeg synes selv det er hyggelig å høre denne historien, fordi det er sant at vi fra OCJ gjør veldig verdifullt arbeid. Jeg tror fortsatt på det hver dag, men vi er også en start – og når det kommer til veier som blokkerer, så må vi ikke gi opp. Jeg syntes det er flott, en dommer i SDJ bør være involvert for å virkelig få det som trengs for barnet, men hva betyr det for det barnet? Jeg setter pris på å høre deg si, Jasmien, hvordan barna så meg og det var effektivt slik. I det øyeblikket betyr du noe for dem, men du forsvinner etterpå, og i så mange situasjoner er det ikke mulig å gjøre den overføringen så fin. Jeg tror ikke vi kan vise nok empati for hva det faktisk betyr.

Jasmien: Det er jo også vanskelig med din OCJ-rolle, alle OCJ-saker blir jo heller ikke videresendt til SDJ [domstol mandat barnevern]. Ofte kan de jo også avslutte positivt, men selv da forsvinner du ut av barnets liv. Vi er gjerne det siste punktet, og barna vet at de må fortsette uten oss.

^[1] OCJ=sivile tjenester, ansvarlig for frivillig barnevern

^[2] SDJ = *domstol mandat barnevern*

PODCAST Utsatte barns deltakelse og medvirkning. Intervju med to sosialarbeidere.

Agency Growing Up, Belgia, 2022

Del 3: Refleksjoner rundt saken.

Nele: Det som fortsatt imponerer meg er når du sier "De ser Cindy," og du bestemmer deg for at uansett hva som skjer, skal vi få til et møte med Cindy. Hva var motivasjonen bak dette?

Jasmien: Barnas ønske ... I slike øyeblikk er det veldig utfordrende å gi barna emosjonell støtte, og når de ber om noe, og du svarer: "Ja, vi fikser det," fordi det er deres eneste trygghet, så var Cindy deres støtte. De kjente ikke meg, de hadde aldri møtt meg før, så du må bare gå for det. Cindy var der, og muligheten åpnet seg. Jeg vet ikke om vi noen gang vil få en slik mulighet igjen, men på det tidspunktet var det ren instinkt. Barna ønsket det, så da gjør vi det sånn.

Cindy: Men det ville vært fint om det kunne skje oftere, selv om det er ønsketenkning i slike situasjoner; å møte barna sammen med OCJ1 og SDJ.2

De går glipp av så mye fordi foreldrene er på "forpliktelsessamtalen," og plutselig skjer det en endring i planene. Dette er veldig viktig, derfor kunne vi si til dem: "Jasmien følger opp nå," så vi kunne gjøre en så god overføring som mulig. Og: "Jeg tror det kommer til å gå bra, Jasmien vil også lytte til dere."

Cindy: I den ideelle verdenen burde vi gjøre mye mer av dette, fordi det ofte er veldig uklart for barna. Hva er egentlig forskjellen mellom OCJ og SDJ?

Nele: Ja, for et barn spiller det ingen rolle [hva OCJ eller SDJ er].

Cindy: Nei, og i tillegg skjer det ofte bytte av sosialarbeidere innenfor samme tjeneste, noe som igjen kan gjøre det uklart for barna. Derfor er det bedre at vi kan løse det på denne måten.

Nele: Hvis vi kunne spurt barna hva det øyeblikket betydde for dem, hva tror du de ville sagt?

Jasmien: Jeg synes det er veldig vanskelig å svare på, fordi barna var i en krisesituasjon på den tiden. Vi vet at barn i krise tar inn veldig lite, men det må ha betydning noe for dem ... Men på grunn av krisen tror jeg det er vanskelig å anta hva det kan ha betydning for dem.

Cindy: Det var faktisk veldig følelsesladet. Det jeg husker er at den eldste jenta var 10 år gammel. Jeg fortalte henne: "Det kommer til å gå bra," og plutselig begynte hun å gråte. Vi satt og sorterte klærne sammen, fordi de hadde med seg så mye. Men jeg tror det var godt for henne å få den beskjeden: "Det går bra, det kommer til å gå bra." Hun hadde vært sterk hele tiden, også på vegne av søsknene sine. Hun hadde en tydelig omsorgsrolle der. Så tårene kom: "Det er greit, bare gråt."

Cindy: Og det var virkelig budskapet: "Du kan også være trist, du har akkurat sagt farvel til moren din, og det er usikkert når du får se henne igjen." I det øyeblikket fikk barnet tillatelse til å slippe ut følelsene: "Det går bra, la det komme ut."

Jasmien: Det var så fint. Jeg husker da vi kom til beredskapshjemmet, søsteren lot den yngste søsteren reise videre til den andre familien: "Det går fint, du må bli med damen."

Cindy: Ja, det slo meg også, som en søster ... Men jeg tror hun bare kunne gjøre det fordi vi ga henne trygghet.

Jasmien: I det øyeblikket ga hun søsteren tillatelse og trygghet til å bli med en helt fremmed person, som selvfølgelig ble screenet av fosterhjemstjenesten. Men hei, en 10 år gammel jente vet ikke det. Og faktisk ga hun søsteren sin tillatelse og trygghet i det øyeblikket: "Bli med henne, det går bra."

Cindy: Det var hyggelig. Jeg tror ellers ville hun ha holdt henne veldig nær, fordi hun hadde også denne omsorgsfulle rollen.

Nele: Og hva tror du bidro til at hun likevel kunne si det?

Cindy: Kanskje tryggheten. Selv om de var i krise. Og jeg vet ikke, kanskje jeg var der som en trygghetsperson likevel, fordi "egentlig kan du stole på dette, det vil gå bra."

Jasmien: Jeg vet ikke om det ville ha fungert hvis jeg hadde vært alene med henne. Hun kjente ikke meg heller, men Cindy kjente dem godt. Det er den lille tilliten som gjorde det mulig for henne å si det.

Cindy: Og man kan se det veldig tydelig med barn, la noen gå først. Uansett hvilken vei de skal gå, bare støtt dem. Jeg er tilbake med min trygghetsperson. Det er så viktig, spesielt for de små.

Jasmien: Det betyr virkelig noe for dem. Noen ganger er det bare den boksen med Duplos du bruker, men det er en viktig hendelse for dem. Eldre barn eller voksne lytter mer til det som blir sagt, og her kan du gjøre overføringen enklere ... for barn er det noen ganger de små tingene, eller de tingene vi anser som enkle, som er viktige for dem.

Cindy: Jeg vil gjerne presisere det. Hvis det går fra OCJ til SDJ, og vi kan gjøre en overføring som dette, kan barna faktisk si: "Ah, men du er som den damen med Duplo-dukkene som var hos meg en gang". Det er ofte et vendepunkt for dem. "Den damen sa sånn og sånn, skal du også gjøre det? Snakker du også med mamma og pappa?"

Jasmien: Det er gjenkjennelig for dem. Det hender også at de ikke alltid kjenner igjen navnet. Vanligvis drar vi også til skolen for å møte barna. Det er et kjent miljø. Men det hender også at de må komme hit. Og ja, "det er den damen fra Ypres." Ok, det er deres kobling da. Men du er gjenkjennelig, og det er viktig.

Nele: Det er en sørgelig situasjon, men i den situasjonen kan du være en støtte for barna. Dette og dette har skjedd, men selvfølgelig ønsker du et annet utfall, at de holder sammen.

Cindy: Jeg tror også styrken var at alle barna var samlet.

Jasmien: Jeg hadde faktisk møtt alle barna hver for seg. Jeg prøver alltid å snakke med barna hver for seg. Og det fungerer vanligvis. Og for meg var det første gang jeg så dem samlet. Og de visste ikke hvem som hadde fortalt hva heller. Og jeg tror de fikk med seg budskapet, det er den delte historien deres.

Nele: Og hva gjorde du akkurat i det øyeblikket?

Jasmien: Jeg tror vi fortalte dem at vi også var klar over at det handlet om ulike områder. Det var også seksuell utrygghet involvert. Begge barna var ofre og vitner. Vi hadde også en grunnleggende omsorg som ikke var tilstrekkelig. Faktisk var det en helhetlig mangel. Jeg tror vi også nevnte dette for dem: "Hva har du rett til?" Spesielt når det gjaldt den seksuelle delen. For det var ikke greit. Og spesielt kunne vi si: "Ja, vi vet at mamma elsker deg veldig høyt. Vi vet at mamma ønsker å holde deg tett inntil seg, men du har egentlig ikke fått den hjelpen du trenger. Mamma har fortalt mye til alle, men det førte også til at du ikke fikk den hjelpen du trengte. Du kom ikke på skolen, du fikk ikke nye sko, og det var ikke mat på bordet. De negative tingene skjedde også med deg." Du kunne se at de eldre barna kjente seg igjen, men for de små var det annerledes. Men jeg husker spesielt godt barnet som skulle begynne på skolen på den tiden ... Det var også en pappa som ble fjernet fra familien, og det var også overgrep mot et av de eldre barna. Hun spurte: "Hvor er pappaen min nå?" og hun ønsket et svar på det, uavhengig av hvor ung hun var. Det var hennes ønske.

Jeg tror dette er det jeg husker fra det.

Cindy: Som jeg nevnte tidligere, alle barna var til stede i rommet, ikke bare de eldste, men også de yngste som lekte. Vi vet at uansett hvor unge de er, så oppfatter de alltid noe. Svært ofte har vi foreldre som sier: "De er på rommet sitt, de har ikke hørt noe." For eksempel, hvis det er vold i hjemmet, men vi kan fortelle foreldrene at uavhengig av hvor unge barna er, så hører de alltid noe. Derfor er det så viktig at de får fortalt sin historie. Noen ganger er foreldrene redde og sier: "Sa barna mine dette til deg?! Vi trodde ikke de hørte det." Enten de var på rommet sitt eller lekte ute.

PODCAST Utsatte barns deltakelse og medvirkning. Intervju med to sosialarbeidere.

Agency Growing Up, Belgia, 2022

Del 4: Ingen svar, ingen plass.

Cindy: Jeg tror vi må tenke på det, det vi gjør, setter i gang noe uansett. Samtalene våre går veldig dypt. Vi er ikke terapeuter eller de som kan snakke med disse barna hver uke. Det er veldig vanskelig for meg som sosialarbeider. Vi går dypt for å forstå hva som skjer og hva som foregår. Og i hele "Signs of Safety"-konseptet er det noe vakkert. Men samtidig så skjørt, så sårbart. Vi åpner en skuff et sted. Vi kan ikke holde fast og vi vet ikke alltid hva som skjer med den. Veldig ofte er vi heller ikke i stand til å gi svaret som trengs. Spesifikt i dag står jeg overfor en hjerteskjærende situasjon som er litt lik. Men jenta er ikke så heldig. Det er ingen kriseseng, det er ingen mulighet. Hun må returnere hjem etter 14 dager. Og det er noe, barnets stemme er så viktig. Jeg vil høre den hver gang. Men hvordan skal jeg forklare det til jenta i kveld, vet jeg ikke ennå. Det er ingen svar på det. Det er også noe, å lytte til barna. Hvis det er en nødsituasjon, må det være et svar. Vi er også veldig maktesløse. Jeg synes det er utrolig vanskelig, i tillegg til de vakre historiene.

Jasmien: Da kommer vi tilbake til påliteligheten. Det er så viktig, men hvor pålitelig er du hvis du ikke kan gi dem en trygg situasjon på grunn av mangel på plasser? Overalt må vi stadig si til folk som ber om hjelp, "beklager herr, fru, ung person, for den støtten må du kanskje vente i 1, 2, 3 eller kanskje til og med 4 år."

Cindy: Og fremfor alt, når jeg tenker på barnet jeg har i tankene, er søsknene fortsatt hjemme. "Hvorfor meg og ikke de andre?" Det er ingen forklaring på det. Og jeg må veldig ofte si, "jeg vet heller ikke". Det står imidlertid i motsetning til å lytte og prøve å handle. Jeg tror vi alltid prøver, og det er å prøve å lage så mange avtaler som mulig i kveld i håp om at det kan bli litt greit. Men egentlig vet du at det ikke er riktig. Det er også det vanskeligste å forklare til barnet. På det punktet må du gå dit og gi forklaringen. Og det knuser hjertet ditt.

Jasmine: Det stemmer. Jeg tenkte nå, hvordan gjør jeg det med "ord og bilder" da? Vi har det veldig klart i denne situasjonen, hvorfor barna ikke lenger kan bo hjemme. Men hvordan forklarer jeg da, "men faktisk må du dra hjem igjen." Eller hvordan forklarer jeg at det var lillebroren denne uken, "du har vært der i 2 uker nå, og du må dra til et annet sted nå." Det eneste spørsmålet jeg fikk var fra et 6 år gammelt barn, "Hva har jeg gjort? Hvorfor blir jeg straffet igjen?" "Du blir ikke straffet, men det er ingen plass der nå." "Det er en plass der. Jeg

sov der i sengen i går kveld. Jeg tror ikke på deg." Og da må du, utover dine egne grenser, få den gutten inn i bilen din og dra til en annen seng, et annet sted, som vi vet, kommer vår vei igjen, på onsdag. Hva blir det på onsdag?

Hvis jeg vil si noe om barnets stemme, så tenker jeg, lytt til den, for det er det det handler om. Dette er også tilknytningsproblemer som vi hjelper med å opprettholde.

Cindy: Jeg hadde det også denne uken, i en familie, en mor som sa "du vil at jeg skal ha stabilitet i livet mitt, at jeg har en stabil partner, at jeg har et fast sted å bo, men alt du gjør, er å stadig la barnet mitt dra fra sted til sted fordi det ikke er noe fast sted. Hvordan vil du at jeg skal ha stabilitet?" Ja, da har hun så rett.

Jasmine: Et barn har alltid rett til en forklaring. Men det er også øyeblikkene når vi ikke kan gi en forklaring. Men også, det er ingen trygghet eller støtte for å forklare barnet om sin egen situasjon. Fordi vi må ikke glemme at hvis et barn sendes til en institusjon, må vi kunne forklare det. Du kan forklare det hvis barnet kan føle seg trygt. Da kan det forstås. Men vi kan ikke gi den tryggheten til disse barna. Det er vanskelig.

Nele: Hva gjør du i slike øyeblikk?

Cindy: I slike øyeblikk fortsetter jeg likevel å fortelle historien. Men jeg vet at den kanskje ikke blir forstått, og jeg vet at jeg må gjenta den igjen. Og jeg vil fortsette å gjenta det. Barnet har rett til det. Men problemet er at det ikke er noen andre som kan fange opp den historien heller. Som sosialarbeidere kan vi ikke konstant sitte ved siden av barnet. Vi kommer for et øyeblikk, og da er det viktig at noen kan opprettholde kontakten med barnet. "Hva ble sagt her? Hva betyr disse tegningene? Hva betydde det igjen?" Men hvis et barn er på et krisested, er det ingen der. Er det noen som kan holde kjennskapet til historien til barnet? Det er som om vi vil, men vi kan ikke gjøre alt.

Jasmien: Noen ganger sies det bokstavelig talt: seng, bad, brød. Og ja, et barn har ingen å holde seg til på det tidspunktet. De kan ikke gå på samme skole fordi krisestedene ofte er spredt over hele fylket. Hver gang til en ny skole. Noen går til en ny skole hver annen uke.

Cindy: Eller å ikke kunne gå på skolen lenger. Jeg hadde 4 barn 1. september som ikke kunne gå på skolen. Mens de gjerne ville. Da er du bare på den andre siden av fylket.

Jasmien: Og da ofte også et sted som foreldrene ikke kan nå for å besøke fordi det er så langt unna. Barna føler seg da alene.

Cindy: Og ja, hva gjør man i det øyeblikket?

Jasmien: Du ser ofte at et barn klamrer seg til deg under en overføring. Som sosialarbeider ser du det ansiktet igjen. Og da tenker du, du burde egentlig ikke klamre deg til meg. Egentlig burde du kunne klamre deg til en god omsorgsperson som skal være med deg en stund. Eller enda bedre, personer i ditt nettverk. Men det finnes ingen, på grunn av andre valg du må ta. Og det er vanskelig! Tilstedeværelse, pålitelighet, tilgjengelighet, men egentlig vet jeg ikke hvor det hele ender. Og for de barna, synes jeg du burde være enig med dem. Du er ikke pålitelig. Du sier, "Du har en seng der du kan hvile en stund. Og så må jeg dra igjen."

Nele: Det er den andre siden av historien. Men likevel, i det vanskelige arbeidet, under de vanskelige omstendighetene, gjør du vakre ting for å ta med barna. Helt riktig, og på en eller annen måte må dette også sies.

Cindy: Og det, når jeg forteller historien fra OCJ, er det veldig vanskelig hvis det må gå til påtalemyndigheten og ungdomsretten. Jeg tror vi fortsatt har den luksusen at ting vanligvis går greit. Men vi har også andre påtalemyndigheter der det kan ta veldig lang tid før en sosialarbeider fra ungdomsretten kommer. Eller at ungdomsdommeren kommer. Og det er så vanskelig, hva betyr det for de barna? Og det er virkelig ingenting å forklare dem. Og det er tingene i hverdagsarbeidet, der man sier, det er en urettferdighet mot barn fra systemene vi jobber i. På samme måte, barn som burde kunne bli i en kriseseng, men likevel må bli tatt bort fordi det ikke finnes noen alternativer. Det er en urettferdighet. Og da kan vi si mye om barnets stemme. Og da skal vi lytte til den stemmen. Men det stopper der.

Jasmien: Jeg har heller ingen svar, bare sinne og fortsette å holde ut. Og banke på alle dører der det er mulig. Fordi jeg vet ikke, slik vi føler det, men jeg vet ikke om det er så klart for "høyere nivåer" hva som skjer i praksis. Jeg måtte forklare noe til et barn på onsdag, og igjen i kveld. Og det er utfordringen, hvordan kan jeg holde kontakten med det barnet.

Nele: Og det er noe du kan påvirke. Du kan med rette være veldig sint over de andre tingene. Det er urettferdig. Men jeg tror vi alle må se på hva jeg kan påvirke for å kunne gjøre det beste mulig for det barnet.

Cindy: Det er sant, men da er jeg enig med Jasmien sin kommentar, vi har ikke alltid tid til det, men vi tar oss tid til det. Men dette skjer heller ikke mellom 9 og 5. Det er kveldene, ettermiddagene.

Jasmien: Vi ser også at mange sosialarbeidere gir opp. Å involvere alle, det er ikke "ni til fem". Og å fylle ut all dokumentasjonen, dokumenter og spørreskjemaer, ja...

Cindy: Men dette er også ting som ikke blir målt. Alt annet blir målt, registreringssystemer og sånt. Snakker du med det barnet, hvor mange ganger snakker du, gir du en god forklaring, når gjør du det? Mens det egentlig er kjernen i arbeidet.

Jasmien: Og dette må måles.

Nele: Vi kan si at dette må inkluderes i registreringssystemet (latter).

Cindy: Ja, noen ganger tør vi ikke å registrere lenger.

Nele: Og da kan ikke "høyere nivåer" se, vet ikke... Jeg forstår hva du sier. Fordi egentlig burde vi måle det som betyr noe. Og hva betyr noe?

Cindy: Og i systemet er ikke den saken registrert slik den burde være. Jeg har holdt på med det i en måned.

Jasmien: Og da kan du ikke...

Cindy: Ja, det kan jeg, men jeg vet ikke når.

Jeg synes vi heller ikke skal glemme at tempoet er enormt.

Jasmien: Og høyere og høyere. Og vi ser at stadig flere av våre klienter ikke lenger deltar i dette. Vi ser det mer og mer.

Cindy: Og det er ikke målbart. Men hvordan skal man få ting synliggjort?

Nele: Men også grunnen til hvorfor du ønsker å gjøre noe synlig. Jeg tror, som sosialarbeider, ønsker du også å gjøre en forskjell i barns liv. Og hva er det? Hvordan kan du finne ut det? Hvordan ser du at det du har gjort har hatt en innvirkning?

Cindy: Det er nesten umulig å skrive ned. Én ser det annerledes enn den andre.

Jasmien: Det er også noe langsiktig. Jeg tror vi kan skrive ned veldig tydelig hva konsekvensene kan bli hvis barnet blir i den situasjonen. Men effekten av det vi gjør er langsiktig.

Cindy: Noen ganger synes jeg det er fint, unge mennesker som kommer bort til meg på gaten. Jeg synes det er flott at de fortsatt kjenner meg igjen. Jeg må også tenke på hvem det er. Og de kan også si noe om det. De som den gangen, som mine klienter, var veldig sinte på det du gjorde. Men som nå kan si: "Det var nødvendig."

Nele: De tre som var i bilen med deg, du hadde en innvirkning.

Jasmien: Men vi ser det ikke så ofte lenger. Det du sier er gjenkjennbart. Nylig fikk jeg en tekstmelding fra en jente. Hun er nå voksen og har et barn. Hun var ofte veldig sint på meg. Hun måtte ofte være på et lukket sted. Og nå sier hun: "Egentlig er jeg glad for at du var der for meg." Mange spør hvorfor jeg fortsetter å være sosialarbeider. Fordi det er intenst. Men det er i slike øyeblikk jeg tror vi kan gjøre en forskjell.

Cindy: Det handler igjen om pålitelighet og å handle konsekvent. Gjør det du sa du skulle gjøre, selv om det er vanskelig. Du merker faktisk at det fungerer. Og de kommer tilbake til det senere. Det jeg snakker om er fortsatt som det var tidligere. På den måten at vi kunne følge ungdommer over lengre tid. Jeg tenker også at når vi snakker om barns stemme og de korte prosessene vi må gå gjennom, har vi også mange hull der. Ikke bare når en sak skal overføres til ungdomsretten, men også når den er avsluttet.

Fordi vi stoler på at sosialarbeideren som følger opp vil fortsette å følge opp familien. Det håper vi på. Men noen ganger ser vi at barn blir henvist igjen senere så dette har ikke skjedd. Og der sosialarbeideren var tvunget til å avslutte det. Jeg tenker på barneveiledningscenteret som hadde en veldig god intensjon. Men foreldrene bestemte seg på et tidspunkt for å bytte skole. Og da ser man alt skje igjen. Og jeg tenker, det er noe å tenke grundig over. Ok, våre tjenester, det er bra at vi er en begrenset tid i barnets liv, på den ene siden. Hvis du ikke trenger å være i barnevernet, burde du heller ikke være det. Men samtidig er den luka der også.

PODCAST Utsatte barns deltakelse og medvirkning. Intervju med to sosialarbeidere.

Agency Growing Up, Belgia, 2022.

Del 5: Triangel barn, forelder, sosialarbeider og ...

Jasmien: Jeg kommer også på en annen historie, hvor et barn så eksplisitt uttrykte det; det de hører og det de tror skjer, er noen ganger desto mer intenst for dem.

Cindy: Ja, jeg møtte en gang en jente som sa: “Jeg syntes det er verre å ligge i senga, fordi da kan jeg ikke beskytte mamma. Da får jeg ikke gått imellom ... for dersom jeg går imellom, så slår ikke pappa, siden han ikke vil slå meg, men når jeg ligger i senga mi så kan jeg ikke beskytte mamma”. Denne jenta ønsket å fortelle dette til moren og faren sin, og det endte opp med å røre dem veldig.

Jasmien: Jeg kommer også på en annen historie; noen ganger handler det om hvor konkrete barn er i sine fortellinger. I denne historien hadde det vært en krangel, og pappaen ble låst ute av huset. Han prøvde å komme seg inn på alle mulige måter, og i utgangspunktet ville gutten gjenfortelle dette ved hjelp av tegning: “Det smalt i vinduet, hundre ganger, nei ..., tusen ganger, nei hva heter det?”. Vi prøvde å tegne dette, og han fortalte det til moren og faren også: “Ja, men han sov jo? Gjorde han ikke?” Det er noe med denne konkretiseringen til barn, de hører smellene, og så merker du når du snakker med foreldrene at: “det var ingen krangel” for dem. Da kan du prate videre om dette, fordi når det gjelder den bankingen på vinduet.. Hva handlet det om da? Da ser du to foreldre som kikker på hverandre: “ja, det er faktisk det som skjedde”, og da kan du fortsette arbeidet. Noen ganger sier de: “Mamma hadde faktisk blod både her og der”. Du fører dem mot det konkrete i situasjonen, og da ser du ofte en viss endring hos foreldrene. Det er så sterkt det barna forteller, på sin måte. Jeg tror ikke vi som voksne ville vært like spesifikke i våre gjenfortellinger, vi tenker ikke over de små tingene, men et barn gjør det.

Nele: jeg syntes det er veldig bra jeg, på grunn av det du sier, ikke bare snakker du med disse barna, men du klarer også å avsløre det for foreldrene. Det syntes jeg er veldig bemerkelsesverdig.

Cindy: Det fungerer ikke alltid da, men i de øyeblikkene det fungerer kan du virkelig bevege deg fremover og jobbe mer med foreldrene enn du kunne tidligere. Det er først da foreldrene skjønner: “her bør noe endre seg ja”.

Jasmien: Det er et veldig kraftig uttrykk. I politirapporter kan det stå “det og det, og det og det”, “Nei det stemmer ikke overens, det er en overdrivelse.” Men, når et barn forteller, så er det det som berører foreldrene mest, og du kan starte arbeidet med foreldrene. Jeg tror det, og da kommer de også ofte med løsninger selv. Veldig fint og mektig. Det hender også at du har foreldre som ikke

berøres av dette, vel ... Mennesker er ulike, og vi vet jo at vi må gå ulike veier med ulike folk. Barna kommer uansett med sitt ønske, eller de stiller vel egentlig et alvorlig krav.

Cindy: Ja, vi vet at det fungerer når vi forteller historien sammen med barna, eller lar barna fortelle historien selv når vi er til stede. Vi vet at det fungerer. Vi ser virkelig at dette har en verdi, og det prøver vi å jobbe for. Det er ofte barna sier: “Vi vil ikke det”, men vi prøver likevel å snakke med dem: “Hvordan skal vi løse dette da?”, uten tvang, men mer for å diskutere det med dem.

Jasmien: Det er rart, men ofte vil faktisk barna starte samtalen selv. Og jeg opplever ofte at de som ikke har så mye erfaring med dette har en viss usikkerhet. “Det kommer ikke til å funke, de kommer ikke til å ville gjøre det”. Men, nei.. Det stemmer ikke, det er det motsatte som skjer og på sin egen måte forteller de det. Jeg husker en gang det var snakk om alkoholproblemer, og et barn tegnet en liten krøll og jeg forstod ikke sammenhengen. “Dersom pappa sitter i bilen og har drukket, så kjører han sånn her. Og så kjører han inn i rennesteinen og da blir jeg veldig redd”. Faren sier “jeg har ikke drukket”. “Men, kjære pappa ... det er dette som skjer, det er dette barnet ditt er redd for, at du kommer til å havne i en ulykke”. Og jeg husker godt at denne faren begynte å gråte. “Ja, jeg burde gjøre noe med det”. Vi har tusenvis av eksempler som dette, eksempler som viser det så fint, og det er ofte settinger der vi ikke behøver eller trenger å fortsette å spille en sentral rolle, fordi folk selv ...

Cindy: ja, de innser selv at noe må endres og ofte ser man en lettelse dersom barna selv kan snakke med foreldrene om dette – fordi dette ofte er noe de allerede har tenkt på, “Hvordan skal jeg klare å fortelle mamma og pappa at jeg ikke liker når de ...”, men, hvis du gir dem de verktøyene de trenger, som å tegne.. Noen ganger tenker de ikke over det.. “Kanskje du skal tegne det? Kanskje mamma og pappa vil forstå da?”, ja noen ganger ser du en stor lettelse hos dem.

Jasmien: ja, og ikke bare hos barna, men også hos foreldrene. Noen ganger er de så til stede, men de klarer likevel ikke alltid å takle det selv. De trenger noen ganger et siste dytt for å klare det, og det er også noen ganger når sosialarbeiderne sier: “Mamma eller pappa vil ikke gjøre noe med dette, med alkoholproblemet” også spør de oss: “de burde vært i psykiatrien”, men det er ikke det vi gjør, men det er sånn vi takler det.

Nele: Hvordan bør jeg fortelle dette til barna, særlig de yngre barna? De er kanskje ikke til stede for å fortelle det til foreldrene selv?

Cindy: Du kan gjøre avtaler med barna, for eksempel: “Er det greit at jeg kommer en tur på onsdag ettermiddag når du også er hjemme? Du kan leke, og i mellomtiden kan jeg snakke med mamma og pappa. Fortelle mamma og pappa at jeg også vet om historien din? Eller vil du også være med?” Eller gjøre avtaler om veien videre, dersom vi vet at dette vil ha stor innvirkning på foreldrene. Vi vet at det kan være en sjanse for aggresjon, og da gjør vi klart ulike ordninger. “Kan jeg kjøre deg til tante eller onkel etterpå? Eller skal vi si ifra til naboene kanskje?” At de vet at barnet kan gå dit.. Eller undersøke hvem vi eventuelt skal ringe. Det tror jeg er veldig viktig; at vi forteller det til foreldrene, men at vi også har en plan B og at du alltid forteller om denne planen. Noen barn spør også: “Kan jeg ikke bli med deg når du har fortalt dette til mamma og pappa?” og da må du si: “Du kan ikke bli med meg nei, men vi kan finne en annen løsning. Vi kan høre om du kan være hos noen du kjenner godt? Være der til det har roet seg litt”. Jeg tror dette er veldig viktig, at du ikke bare forteller det, men også er tydelig overfor barna om hva som kommer til å skje videre.

Jasmien: Forberedelser er superviktig. Og her gjør du jo også en kobling til nettverkets betydning.

Cindy: ja, jeg tenker særlig på en situasjon der et barn sa: “Jeg vil snakke med mamma selv, og jeg vil være der ..., men overfor stefaren min tør jeg ikke enda”. Også sa vi: “Det går fint. Hvem andre kan snakke med stefaren din senere da?” Og da startet vi bare med mamma, jenta og noen fra nettverket hennes, og så gikk vi gjennom det sammen. Det gikk ikke så bra med moren, det er ikke alltid suksesshistorier, moren hadde sine egne problemer. Vi merket også at det ikke beveget henne, uansett hvor intenst det var der og da når barnet snakket. Men, den andre personen fra nettverket sa veldig alvorlig ifra til moren: “Hørte du nettopp hva barnet ditt sa?” Dersom jeg hadde sagt dette selv, så ville det ikke blitt godtatt på samme måte. Men, nettverkspersonen klarte å tydeliggjøre det og påpekte igjen til moren: “Det er intenst dette her”. Og i neste samtale prøvde vi også å involvere stefaren ... Jeg satte pris på hvordan denne personen fra nettverket tok imot barnets historie. Det som ble diskutert og det personen fra nettverket tok med seg fra samtalen i møte med stefaren, gjorde at også han dukket opp. Dermed kunne vi fortelle historien til barnet, og personen i nettverket deres endte også opp med å ta med seg jenta hjem, det hadde vi avtalt- at dersom samtalen skulle fortsette - så kunne jenta bli med dit.

Jeg syntes dette er de fine historiene. Det var også en gang politiet ikke fikk kontakt med dem, han nektet å snakke med dem. Men, denne mannen sa også under samtalen: “jeg må gjøre noe med aggresjonen min, jeg skjønner det”. I mellomtiden hadde han til og med startet på gruppemøter, uten at vi sa at dette var nødvendig”. Moren er en annen historie, det påvirker fortsatt ikke henne, men i mellomtiden har vi stefaren med oss.

Jasmien: Vi ser at dersom nettverket kan ta vare på noe av bekymringen, så kan dette avlaste godt for barna. Da vet de at de også kan snakke med bestemor, onkel, tante eller naboen om det skulle skje igjen.

Nele: Det gir tillit til barna, hvis de sier noe, kan det ende godt.

Og det er viktig at vi, sammen med en person fra barnas nettverk, tydeliggjør: “vi syntes du burde si det til den personen, se ... Mamma sitter der ..., ja mamma hører at vi ønsker det, og det er greit”. Da har du utvidet nettverket deres noe. Vi er jo ikke alltid der heller, og vanligvis ikke når de trenger oss.

PODCAST Utsatte barns deltakelse og medvirkning. Intervju med to sosialarbeidere.

Agency Growing Up, Belgia.

Del 6: Erfaringer

Nele: Og når du reflekterer over dette, hva lærer du som sosialarbeider, og hva kan du ta med deg videre inn i fremtiden?

Jasmien: Jeg tror det er svært viktig, spesielt når vi ofte jobber i et hektisk tempo, å sette av tid til å virkelig reflektere og tenke over dette. Vi må tenke på hvordan vi kan inkludere barnets stemme. Uansett hvor høylytte foreldrene er, er det viktig å lytte til barna også. Jeg merker at det er større oppmerksomhet rundt barnets stemme på teammøter og saksmøter nå enn tidligere. Det er alltid en kollega som spør: "Hva tenker barnet om dette?" eller "Har du snakket med barnet og foreldrene om dette?" I disse øyeblikkene blir vi stadig minnet om at barnets stemme er veldig viktig.

Cindy: Vi bør fortsette å inkludere barnets perspektiv i vurderingene våre, og alltid gjøre det fra starten av. Ja, vi må være oppmerksomme på å inkludere dem i beslutningsprosessen, og det er best å snakke med dem alene. Jeg tror ikke det alltid fungerer å ha samtaler under hjemmebesøk der alle sitter samlet rundt bordet i stuen. Vi må virkelig legge til rette for å kunne lytte til hverandre.

Jasmien: Ja, i visse situasjoner kan dette være svært verdifullt. Noen ganger er det fortsatt viktig å møte barnet alene og i en naturlig setting, enten det er på skolen eller et sted der de ikke er sammen med mamma, pappa eller andre involverte parter.

Nele: Jeg er virkelig imponert.

Cindy: Jeg tror vi fortsatt kan lære mye av barna. Jeg har jobbet med dette en stund nå, men det er tydelig at det skjer en utvikling. Dagens 10-åringer er ikke som gårdsdagens 10-åringer, og i fremtiden vil vi ha nye 10-åringer.

Jasmien: Jeg tror barna virkelig hjelper oss med å reflektere. Hva prøver vi egentlig å oppnå her? Når et barn sier: "Jasmien, jeg har vært her lenge nå ... og egentlig har jeg mest lyst til å dra hjem igjen. Er det fordi mamma og pappa ikke vil gjøre det du ber dem om, eller fordi dommeren ber om det, at jeg må bli her?" Ja, da begynner du å reflektere over det. Det er en slags kløft der. Hvis ting går dårlig hjemme, og det er utrygt for barna, så må de faktisk forlate hjemmet. Vi straffer ofte barna, de må bytte skole, de kan ikke fortsette med hobbyene sine, de kan ikke leke med vennene sine i nabolaget. Jeg ser på det som en kløft, og vi bør kunne samarbeide mer med foreldrene om dette, selv om vi også prøver veldig

hardt. Noen ganger kan barn si ting som får deg til å stoppe opp og tenke; "hva holder vi på med?"

Cindy: Ja, foreldre og barn skal kunne gjøre ting sammen. Men jeg tror også at det er foreldre som ikke klarer det, og prosentandelen er fortsatt høy. Vi må ikke være naive i forhold til det. Det kan være foreldre som fortsatt kan være krevende, selv om de kan gjøre det sammen med noen andre, hvis det er noen som kan overta en stund. Men vi vet at det er trygge øyeblikk når de er sammen.

Jasmien: Vi ser også mye mer av dette, for eksempel innen fosterhjem, når en baby blir plassert der. Tidligere var det utenkelig at foreldre kunne komme på besøk hver dag, bade barnet og mate det med flaske. Eller at det er boliger som har en ekstra leilighet der foreldre kan bo. For eksempel har jeg jobbet med en tjeneste som hadde en campingvogn på området der foreldrene kunne overnatte med barna sine. Det var ikke mulig å la dem sove hjemme, men de kunne i det minste ha den familietiden med foreldrene, selv om vi visste at barna kanskje ikke kunne dra hjem lenger. Vi ser at boliger tenker mer og mer på dette.

Det er viktig at alle aktivt støtter og at barna ikke bare blir plassert på sidelinjen. Jeg synes tjenestene allerede gjør mange gode ting. Jeg håper at fosterhjem også kan gjøre enda bedre ting, for det er den gruppen av barn der indikasjonen ofte er at de ikke kan reise hjem igjen. Men foreldrene forblir foreldre og barna forblir barna til mamma og pappa. Dette må også håndteres bedre, og det synes jeg er veldig viktig. For på slutten av reisen kommer de på en eller annen måte tilbake. Og det er så viktig at vi kan legge et fundament, slik at de også vet "hvem er pappaen min, hvem er mammaen min? Hva er deres styrker? Men hvorfor er det noen ganger så vanskelig?" Og at vi kan tilby dem løsninger eller litt motstandskraft. De vil alltid være mamma og pappa. Det vil alltid være en del av deres livsutfordringer. Men hvordan kan de prøve å være sterke nok til å takle det? Fordi vi forsvinner på et tidspunkt. Og disse barna vokser opp, men de fortsetter å bli konfrontert med slike ting. Det synes jeg vi skal fortsette å være oppmerksomme på, å bygge opp motstandskraft i den forbindelsen. Og dette kan bare gjøres i samarbeid med foreldrene. Jeg tror det er en god utvikling som kommer, men det må gjelde for alle typer tjenester.

Jasmien: Og det kan bli enda bedre.

Nele: Hvis vi nå tenker på å "gi stemme til barnet", la oss reflektere over det. Hvilke tips vil du gi?

Cindy: Ikke vær redd for å gjøre det! Sett deg på gulvet med disse barna, uansett hvor unge de er. Bruk leker eller andre materialer.

Jasmien: Hvis de blokkerer når de snur seg mot deg, ta en tur. Det gjorde jeg nylig. En jente ville ikke snakke med meg. Sosialtjenesten ligger ved sjøen, så jeg tok en tur i sanddynene med henne, og etter hvert begynte hun å snakke. Jeg tror vi kan gjøre mer av det. Prøv ulike tilnærminger. Tenk utenfor boksen. Det er veldig viktig. Ofte ser vi dem sitte ansikt til ansikt ved et bord, men for mange barn fungerer ikke det.

Cindy: Og fortsett å prøve. Bare fordi det ikke fungerer en gang, betyr det ikke at det ikke vil fungere neste gang. Gi ikke opp, la dem ikke gå.

Jasmien: Jeg tror det er viktig å også sette deg i barnets sted. En helt fremmed kommer dit for å snakke med deg om problemene hjemme. Hvordan vet personen det? Hvor kommer de fra? Da er det ikke uvanlig at barnet ikke sier så mye første gang. Så fortsett å prøve.

Cindy: Og prøv å forklare. Hvis et barn blir henvist til oss via statsadvokatembetet, som faktisk er den største kilden til henvisninger, kan du ta med en politibil-leke. Det er gjenkjennelig for dem. Politiet var involvert. Og så kan du ofte fortsette derfra. Men jeg tror vi, jeg ser det også hos andre sosialarbeidere, at det er en usikkerhet. - De har ennå ikke sterk nok verbale evner. Ja, det er sant, men med deres få ord kan de bringe frem ting eller uttrykke seg på en kreativ måte.

Jasmien: Eller la dem tegne.

Cindy: Selv om de fremdeles er små. I går hadde jeg et hjemmebesøk der jeg tidligere alltid så barnet sitte stivt i stolen og stirre rett frem. I mellomtiden har det blitt mer harmoni i familien. I går så jeg babyen for første gang, og jeg tenkte, wow. Det er et tegn for meg, det går bedre her. Det er en mer avslappet atmosfære. Selv om barnet ikke kan snakke ennå, viser det at "min utvikling blir bedre igjen". Et barn kan også formidle dette til oss uten ord.

Jasmien: Og derfor er det veldig viktig å observere samspillet mellom foreldre og barn. Noen ganger har sosialarbeidere sagt: "Vi går ikke når barna er hjemme. Hva om de hører noe?" Da tenker jeg at det faktisk er svært verdifullt å være til stede da. For å observere samspillet. For å se hvordan foreldrene behandler barna sine. For å se hvordan barna har det hjemme.

Cindy: Det er også en klassisk tanke, "de skal ikke høre det".

Jasmien: Uansett vet de det.

Cindy: De vet bedre enn sosialarbeiderne. Den entusiasmen, tror jeg, lot det passere.

Nele: Og hva hjalp deg med å slippe den entusiasmen?

Cindy: Det er et veldig vanskelig spørsmål. Fordi jeg synes det er viktig å lytte til barnets stemme. Jeg har "luksusen" av å være voksen, og jeg hadde jevnlig kontakt med disse barna. Dette var barn som gikk i klassen min. Og de er barn akkurat som oss. Det var min erfaring. Så jeg tenkte at jeg ikke skulle snakke til dem på en annen måte.

Det synes jeg er et veldig vanskelig spørsmål. Men jeg tror at hvis du velger en jobb innen barnevern, velger du å gjøre noe for barna. Og du kan bare jobbe for disse barna ved å involvere dem. Og du kan bare involvere disse barna hvis du også kjenner deres historie. Hvis du vet hva de har opplevd. Og jeg tror vi har sett så mange ganger at foreldre bringer med seg historier som ... Vi kommer ikke til å tolke det fordi det kan være så forskjellig, men som er i konflikt med barnas historie. Det må vi fortsette å ta hensyn til. For det er de glemte barna. Foreldre som ber om hjelp til andre ting som egentlig er utenfor poenget. Og så tenker alle at det er hjelp og at alt går bra. "Se, mamma og pappa jobber med oss." Men noen ganger handler det om helt andre saker enn det hjelpen de ber om egentlig dreier seg om. Jeg tror vi allerede har sett noen veldig bekymringsfulle situasjoner. Vi har fokusert på noe annet i alle disse årene. Noen ganger er det skremmende. Vi kjenner bare toppen av isfjellet. Hver gang du går videre, kommer noe annet. Og det er det farlige, det vanskelige. Og det er de som noen ganger blir anmeldt av statsadvokaten fordi noe skjedde som ikke lenger kunne kontrolleres. Det kan vi unngå ved å se barna. Vær oppmerksom, de vil ikke dele alt heller.

Jasmien: Spesielt hvis de ikke får mandatet fra foreldrene. Hvis foreldre har mye sinne rettet mot våre tjenester, kan det være vanskelig å komme videre fordi barna ikke har mandat fra foreldrene sine. Dette skjer veldig ofte.

Cindy: Jeg tror det er viktig også. Tvert imot, jeg prøver alltid å gjøre det. Vi informerer foreldrene på forhånd om at vi jobber på denne måten, "og det betyr også at vi snakker med barna." Vi avtaler tid på skolen. Men i praksis vil foreldrene aldri vite når jeg kommer. Men det blir på en eller annen måte kunngjort. Og så starter jeg også med å fortelle barnet, "Jeg har allerede sett mamma og pappa en gang. Og de vet at jeg kommer til å snakke med deg." Og på slutten av samtalen gir jeg vanligvis barnet noe, enten det er en tegning eller et stykke papir, for å informere mor og far om at jeg har vært hos barnet. På den måten kan det også være åpenhet. Det er vår måte å gi et mandat til barnet: "Bare si det, det er greit. Og jeg skal ringe mamma og pappa for å fortelle at jeg har vært her. Og vi kan avtale videre. Vil vi gjøre det sammen, eller hvordan vil du ha det?"

Jasmien: Morsomt, fordi jeg gjør det også. Det fungerer!

Cindy: Det fungerer. For eksempel, hvis du snakker med barnet og sier, "Jeg skal besøke mamma og pappa nå. Hva kan jeg ta med meg fra din historie?" Så kan du virkelig se byrden reduseres: "Å ja, de har allerede sett mamma og pappa. Og mamma og pappa synes det er greit at jeg er her." Det er så viktig for barnet.

Cindy: Og på slutten, når du går tilbake til klassen. For noen ganger har det vært veldig vanskelige ting som har skjedd. Når vi snakker med barnet, skal egentlig ingen vite hva vi har snakket om her. Så jeg vil bokstavelig talt si: "Hvis en venn spør, hva skal du si? Hva kan du si? Hva vil du si?"

De kan også være veldig kreative til tider. Men hei, det er deres historie. Det er ikke noe bagatellmessig. Den sosialarbeideren som kommer for å snakke om hva som foregår hjemme. Og så må du igjen fokusere på litt matte eller språk.

Jasmien: Jeg hadde en gang en opplevelse der læreren ringte etterpå og sa: "Wow, det har vært ganske vanskelig etter samtalen din." Og da tenkte jeg, puh.

Cindy: Noen ganger handler det om de små tingene. I barnehagen og barneskolen vet lærerne at vi er til stede. Men forrige uke var det en annen situasjon, det var en førsteklasing, hun hadde vært der i ca. 3 uker. "Nå skal jeg bli med deg til administrasjonskontoret, vi ber nå om en person som kan varsle læreren for å informere at du kommer til å være i klassen senere." Det er barna som ellers blir spurt, "Hvor kommer du fra nå?" Det er noen ganger i de små tingene for å få dem til å føle, jeg har faktisk kommet hit for å støtte deg med dette. Og du trenger ikke å svare nå. Vi skal ikke undervurdere det, disse barna blir sett fra et annet perspektiv.

Jasmien: Noen ganger er det også barn som oppfører seg vanskeligere.

Cindy: Det er små ting, men de setter pris på det. Du legger merke til: "Jeg kan faktisk stole på ham."

Nele: Vet dere om det er noe annet dere vil ta opp?

Jasmien: Hvis vi hadde hatt mye mer tid, kunne vi virkelig lytte mer til deres stemme.

Cindy: Og det er sant. Vi har ikke den tiden. Og hvor setter du dine prioriteringer? Og det hadde vært så fint om vi bare kunne prioritere det. Og at vi kan kvitte oss med mange andre ting. Fordi det faktisk er essensielt for det vi holder på med.

Jasmien: Og noen ganger på grunn av mange andre oppgaver, må du virkelig være klar over at jeg skal snakke med barnet først. Før jeg gjør alt det andre.

Cindy: Jeg tror det verste er når du må avlyse en avtale med et barn. Jeg opplevde det igjen på onsdag. Jeg synes alltid det er vanskelig å forklare. Fordi de faktisk har rett til den tiden. Men så skjer det noe annet. Barn er også utrolig motstandsdyktige. Men ja...

Jasmien: Vi må være konstant oppmerksomme på det. Men det er også en utslitt ting. Jeg tror det er viktig at vi tar hensyn til det. Men også alle rundt barnet. At det ikke bare er sosialarbeideren. Men at alle rundt barnet, skolen, nettverket, støtteapparatet, alle er en del av det.

Cindy: Noen ganger synes jeg det er beklagelig å se at vi tilsynelatende er de eneste som tør å ta opp de vanskelige temaene.

Jasmien: Og å formidle denne vanskelige meldingen til barna. Selv om hjertet vårt også blir knust i disse øyeblikkene. Men du må gjøre det, og det må gjøres.

Cindy: Og faktisk, hvis du har hatt en veldig vanskelig samtale med et barn, det samme gjelder for voksne, noen ganger er det virkelig så verdifullt for fremtiden.